Trešdiena, 2021. gada 7. jūlijs

P9_TA(2021)0335

Ģenētiski modificētu kukurūza 1507 × MIR162 × MON810 × NK603 un ģenētiski modificēta kukurūza, kurā kombinēti divi vai trīs no vienkāršiem transformācijas notikumiem 1507, MIR162, MON810 un NK603

Eiropas Parlamenta 2021. gada 7. jūlija rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu 1507 × MIR162 × MON810 × NK603 un ģenētiski modificētu kukurūzu, kurā kombinēti divi vai trīs no vienkāršiem transformācijas notikumiem 1507, MIR162, MON810 un NK603, sastāv vai ir ražoti no tās (D073423/01 – 2021/2765(RSP))

(2022/C 99/07)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu 1507 × MIR162 × MON810 × NK603 un ģenētiski modificētu kukurūzu, kurā kombinēti divi vai trīs no vienkāršiem transformācijas notikumiem 1507, MIR162, MON810 un NK603, sastāv vai ir ražoti no tās (D073423/01,

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 22. septembra Regulu (EK) Nr. 1829/2003 par ģenētiski modificētu pārtiku un barību ([1]) un jo īpaši tās 7. panta 3. punktu un 19. panta 3. punktu,

— ņemot vērā Regulas (EK) Nr. 1829/2003 35. pantā minētās Pārtikas aprites un dzīvnieku veselības pastāvīgās komitejas 2021. gada 17. maija balsojumu, kura dēļ atzinums netika sniegts,

— ņemot vērā 11. un 13. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. februāra Regulā (ES) Nr. 182/2011, ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu ([2]),

— ņemot vērā Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes (*EFSA*) 2020. gada 25. novembrī pieņemto atzinumu, kas publicēts 2021. gada 13. janvārī ([3]),

— ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas, kurās ir iebilsts pret atļauju izmantot ģenētiski modificētus organismus (ĢMO) ([4]),

---

([1]) OV L 268, 18.10.2003., 1. lpp.

([2]) OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.

([3]) *EFSA* Ekspertu grupas ģenētiski modificētu organismu jautājumos zinātniskais atzinums par ģenētiski modificētas kukurūzas 1507 × MIR162 × MON 810 × NK603 un tās apakškombināciju izmantošanai pārtikā un barībā novērtēšanu saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1829/2003 (pieteikums EFSA-GMO-NL-2015-127), *EFSA Journal*, 2021. gads; 19(1):6348, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.2903/j.efsa.2021.6348.

([4]) Parlaments astotajā sasaukumā pieņēma 36 rezolūcijas, kurās iebilda pret atļauju izmantot ĢMO. Turklāt devītajā sasaukumā Parlaments ir pieņēmis šādas rezolūcijas:
- Eiropas Parlamenta 2019. gada 10. oktobra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MZHG0JG (SYN-ØØØJG-2), no tās sastāv vai ir no tās ražoti (Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0028);
- Eiropas Parlamenta 2019. gada 10. oktobra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atjauno atļauju laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas A2704-12 (ACS-GMØØ5-3), sastāv vai ir ražoti no tām (Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0029);
- Eiropas Parlamenta 2019. gada 10. oktobra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 vai kas sastāv vai ir ražoti no tās, un ģenētiski modificētu kukurūzu, kurā apvienotas divas, trīs vai četras atsevišķas modifikācijas MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 un DAS-40278-9 vai kas sastāv vai ir ražoti no tās (Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0030);

Trešdiena, 2021. gada 7. jūlijs

— ņemot vērā Reglamenta 112. panta 2. un 3. punktu,

— ņemot vērā Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komitejas rezolūcijas priekšlikumu,

---

— Eiropas Parlamenta 2019. gada 14. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atjauno atļauju laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kokvilnu LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3), sastāv vai ir ražoti no tās (Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0054);
— Eiropas Parlamenta 2019. gada 14. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atjauno atļauju laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas MON 89788 (MON-89788-1), sastāv vai ir ražoti no tām (Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0055);
— Eiropas Parlamenta 2019. gada 14. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 89034 × 1507 × NK603 × DAS-40278-9 un apakškombinācijas MON 89034 × NK603 × DAS-40278-9, 1507 × NK603 × DAS-40278-9 un NK603 × DAS-40278-9, sastāv vai ir ražoti no tām (Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0056);
— Eiropas Parlamenta 2019. gada 14. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu Bt11 × MIR162 × MIR604 × 1507 × 5307 × GA21 un ģenētiski modificētu kukurūzu, kurā apvienotas divas, trīs, četras vai piecas atsevišķas modifikācijas Bt11, MIR162, MIR604, 1507, 5307 un GA21, sastāv vai ir ražoti no tās (Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0057);
— Eiropas Parlamenta 2020. gada 14. maija rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas MON 87708 × MON 89788 × A5547-127, sastāv vai ir ražoti no tām (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0069);
— Eiropas Parlamenta 2020. gada 11. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × NK603 un ģenētiski modificētu kukurūzu, kurā kombinēti divi vai trīs no vienkāršiem transformācijas notikumiem MON 87427, MON 89034, MIR162 un NK603, vai kas sastāv vai ir ražoti no tās, un ar kuru atceļ Komisijas Īstenošanas lēmumu (ES) 2018/1111 (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0291);
— Eiropas Parlamenta 2020. gada 11. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5), no tām sastāv vai ir no tām ražoti (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0292);
— Eiropas Parlamenta 2020. gada 11. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 87427 × MON 87460 × MON 89034 × MIR162 × NK603 un ģenētiski modificētu kukurūzu, kurā kombinēti divi, trīs vai četri no vienkāršiem transformācijas notikumiem MON 87427, MON 87460, MON 89034, MIR162 un NK603, vai kas sastāv vai ir ražoti no tās (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0293);
— Eiropas Parlamenta 2020. gada 17. decembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788, sastāv vai ir ražoti no tām (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0365);
— Eiropas Parlamenta 2020. gada 17. decembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × MON 87411 un ģenētiski modificētu kukurūzu, kurā kombinēti divi vai trīs no vienkāršiem transformācijas notikumiem MON 87427, MON 89034, MIR162 un MON 87411, sastāv vai ir ražoti no tās (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0366);
— Eiropas Parlamenta 2020. gada 17. decembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atjauno atļauju laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MIR604 (SYN-IR6Ø4-5), sastāv vai ir ražoti no tās (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0367);
— Eiropas Parlamenta 2020. gada 17. decembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 88017 (MON-88Ø17-3), sastāv vai ir ražoti no tās (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0368);
— Eiropas Parlamenta 2020. gada 17. decembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atjauno atļauju laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 89034 (MON-89Ø34-3), sastāv vai ir ražoti no tās (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0369);
— Eiropas Parlamenta 2021. gada 11. marta rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kokvilnu GHB614 × T304-40 × GHB119, no tās sastāv vai ir no tās ražoti (Pieņemtie teksti, P9_TA(2021)0080);
— Eiropas Parlamenta 2021. gada 11. marta rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MZIR098 (SYN-ØØØ98-3), no tās sastāv vai ir no tās ražoti (Pieņemtie teksti, P9_TA(2021)0081).

A. tā kā 2015. gada 8. decembrī uzņēmums "Pioneer Overseas Corporation" (turpmāk — pieteikuma iesniedzējs) saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1829/2003 5. un 17. pantu iesniedza pieteikumu par atļauju laist tirgū pārtiku, pārtikas sastāvdaļas un dzīvnieku barību, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu 1507 × MIR162 × MON810 × NK603 (turpmāk — salikta transformācijas notikuma ĢM kukurūza), no tās sastāv vai ir no tās ražota; tā kā pieteikumā minēta arī tādu produktu laišana tirgū, kas satur saliktā transformācijā iegūtu ĢM kukurūzu vai sastāv no tās, izmantošanai veidos, kas nav pārtika un dzīvnieku barība, izņemot audzēšanu;

B. tā kā pieteikums turklāt attiecās uz tādu produktu laišanu tirgū, kas satur saliktas transformācijas ĢM kukurūzu, sastāv vai ir ražoti no tās, un šāda ĢM kukurūza iegūta no viena šāda transformācijas notikuma 10 apakškombinācijām; tā kā saliktā transformācijā iegūtas ĢM kukurūzas sešas apakškombinācijas jau ir atļautas; tā kā projekts Komisijas īstenošanas lēmumam attiecas uz atlikušajām četrām apakškombinācijām;

C. tā kā 2020. gada 25. novembrī *EFSA* pieņēma labvēlīgu atzinumu, kas publicēts 2021. gada 13. janvārī;

D. tā kā saliktas transformācijas ĢM kukurūza iegūta, krustojot četrus ģenētiski modificētas kukurūzas transformācijas notikumus, kā rezultātā panākta tolerance pret herbicīdiem, kas satur glufozinātu un glifosātu, kā arī tiek izdalīti trīs insekticīdu proteīni ("Bt" vai "Cry" proteīni): Cry1F, Cry1Ab un Vip3Aa20, kas ir toksiski dažiem zvīņspārņu kaitēkļiem ([6]);

E. tā kā par četrām apakškombinācijām, uz kurām attiecas projekts Komisijas īstenošanas lēmumam, pieteikuma iesniedzējs neiesniedza nekādus eksperimentālus datus;

Nepietiekama herbicīdu atlieku, metabolītu un kombinētās ietekmes novērtēšana

F. tā kā vairākos pētījumos konstatēts, ka herbicīdizturīgu ĢM kultūraugu audzēšana noved pie papildu herbicīdu izmantošanas, kas lielā mērā notiek tādēļ, ka rodas herbicīdizturīgas nezāles ([7]); tā kā līdz ar to sagaidāms, ka saliktā transformācijā iegūta ĢM kukurūza tiks pakļautas gan lielākām, gan biežākām glufozināta un glifosāta devām, kā rezultātā var palielināties atlieku līmenis ražā;

G. tā kā joprojām nav skaidras atbildes par to, vai glifosāts ir kancerogēns; tā kā *EFSA* 2015. gada novembrī secināja, ka glifosāts, visticamāk, nav kancerogēns, un Eiropas Ķimikāliju aģentūra 2017. gada martā secināja, ka neviena klasifikācija nav pamatota; tā kā pretēji tam 2015. gadā Starptautiskā Vēža izpētes aģentūra (specializētā Pasaules Veselības organizācijas vēža pētniecības aģentūra) glifosātu klasificēja kā iespējami kancerogēnu cilvēkam;

H. tā kā glufozināts klasificēts kā reproduktīvajai sistēmai toksiska viela (1B) un tāpēc tam piemērojami Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 1107/2009 ([8]) noteiktie izslēgšanas kritēriji; tā kā glufozināta apstiprinājums izmantošanai Savienībā izbeidzās 2018. gada 31. jūlijā ([9]);

I. tā kā tiek uzskatīts, ka novērtējums par ĢM augos konstatētajām herbicīdu atliekām un to noārdīšanās produktiem ir ārpus *EFSA* Ekspertu grupas ģenētiski modificētu organismu jautājumos (*EFSA* ĢMO ekspertu grupa) kompetences, un tādēļ to neveic kā daļu no ĢMO apstiprināšanas procesa; tā kā tā ir problēma, jo veidu, kādā attiecīgajā ĢM augā noārdās

([6]) *EFSA* atzinums, 11. lpp., 4. tabula.

([7]) Sk., piemēram, Bonny, S., "Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact", *Environmental Management*, 2016. gada janvāris; 57(1), 31.–48. lpp., https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738, un Benbrook, C.M., "Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years", *Environmental Sciences Europe*; 2012. gada 28. septembris, 24. sējums (1), https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24.

([8]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1107/2009 (2009. gada 21. oktobris) par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū, ar ko atceļ Padomes Direktīvas 79/117/EEK un 91/414/EEK (OV L 309, 24.11.2009., 1. lpp.).

([9]) https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/active-substances/?event=as.details&as_id=79.

papildu herbicīdi, noārdīšanās produktu (metabolītu) sastāvu un līdz ar to arī toksiskumu var veicināt pati ģenētiskā modifikācija ([10]);

J. tā kā, ņemot vērā herbicīdizturīgu ĢM augu audzēšanā piekopto īpašo lauksaimniecības praksi, pastāv īpaši lietojuma modeļi, iedarbība, specifisku metabolītu rašanās un kombinēta ietekme, kam jāpievērš īpaša uzmanība; tā kā šos faktorus *EFSA* nav apsvērusi;

K. tā kā līdz ar to nav iespējams secināt, ka saliktā transformācijā iegūtas ĢM kukurūzas vai tās apakškombināciju lietošana ir nekaitīga cilvēku un dzīvnieku veselībai;

Maksimālo atlieku līmeņu un saistīto kontroles pasākumu trūkums

L. tā kā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 396/2005 ([11]), kuras mērķis ir nodrošināt patērētāju aizsardzības augstu līmeni, būtu jānosaka konkrēti maksimālie atlieku līmeņi (MAL) trešās valstīs ražotai pārtikai un barībai, ja pesticīdu lietošanas dēļ atlieku līmeņi ir atšķirīgi no tiem, kādi konstatēti produktos, kas ražoti saskaņā ar Savienībā piekopto lauksaimniecības praksi; tā kā šāda situācija patiešām pastāv saistībā ar herbicīdizturīgu ĢM kultūraugu importu, jo salīdzinājumā ar ģenētiski nemodificētiem kultūraugiem tiek izmantoti lielāki herbicīdu daudzumi;

M. tā kā saskaņā ar *EFSA* 2018. gada pārskatu par spēkā esošajiem glifosāta MAL ar datiem, kas bija pieejami, nepietika, lai attiecībā uz ĢM kukurūzu ar EPSPS modifikāciju varētu noteikt glifosāta MAL un riska novērtējuma vērtības ([12]); tā kā saliktā transformācijā iegūtai ĢM kukurūzai ir EPSPS modifikācija ([13]);

Neatbildēti jautājumi par Bt toksīniem

N. tā kā toksikoloģiskos testus ĢM atļauju saņemšanai veic ar izolētiem Bt toksīniem; tā kā toksiskuma testus, kas veikti ar izolētiem proteīniem, var uzskatīt par maznozīmīgiem, jo Bt toksīni ĢM kultūraugos, kā kukurūza, kokvilna un sojas pupas, būtībā ir toksiskāki par izolētiem Bt toksīniem; tā kā iemesls tam ir auga šūnās esošie proteāzes inhibitori, kas aizkavē Bt toksīnu noārdīšanos, un tādējādi šie toksīni kļūst vēl toksiskāki; tā kā šī parādība ir konstatēta vairākos zinātniskos pētījumos, tostarp vienā no pētījumiem, kuru pirms 30 gadiem veica uzņēmums "Monsanto" un kurā tika konstatēts, ka pat ārkārtīgi zema proteāzes inhibitoru līmeņa klātbūtne palielina Bt toksīnu toksiskumu līdz pat 20 reizēm ([14]);

O. tā kā šāda veida ietekme *EFSA* veiktajos riska novērtējumos nekad nav ņemta vērā, kaut gan tas ir būtisks faktors visiem Bt augiem, ko atļauts Savienībā importēt vai audzēt; tā kā nevar izslēgt riskus, ko šāds paaugstināts toksiskums proteāzes inhibitoru un Bt toksīnu mijiedarbības rezultātā rada cilvēkiem un dzīvniekiem, kas lieto pārtiku un barību, kura satur Bt toksīnus;

P. tā kā vairākos pētījumos ir konstatēts, ka pastāv blaknes, kas pēc pakļaušanas Bt toksīnu iedarbībai var ietekmēt imūnsistēmu, un ka dažiem Bt toksīniem var būt adjuvanta iedarbība ([15]), proti, nonākot saskarē ar citiem proteīniem, tie var palielināt šo citu proteīnu alergēniskumu;

([10]) Tas patiešām attiecas uz glifosātu, kā norādīts *EFSA* "Review of the existing maximum residue levels for glyphosate according to Article 12 of Regulation (EC) No 396/2005" ("Pašreizējā maksimāli pieļaujamā glifosāta atlieku līmeņa pārskatīšana saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 396/2005"), *EFSA Journal* 2018. gads; 16(5):5263, 12. lpp., https://www.efsa.europa.eu/fr/efsajournal/pub/5263.

([11]) Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 23. februāra Regulu (EK) Nr. 396/2005, ar ko paredz maksimāli pieļaujamos pesticīdu atlieku līmeņus augu un dzīvnieku izcelsmes pārtikā un barībā un ar ko groza Padomes Direktīvu 91/414/EEK (OV L 70, 16.3.2005., 1. lpp.). Skatīt 26. apsvērumu.

([12]) Pamatots atzinums par spēkā esošo maksimāli pieļaujamo glifosāta atlieku daudzumu pārskatīšanu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 396/2005 12. pantu, *EFSA Journal*, 2018. gads; 16(5):5263, 4. lpp., https://doi.org/10.2903/j.efsa.2018.5263.

([13]) *EFSA* atzinums, 12. lpp.

([14]) MacIntosh, S.C., Kishore, G.M., Perlak, F.J., Marrone, P.G., Stone, T.B., Sims, S.R., Fuchs, R.L., "*Bacillus thuringiensis* insekticīdās aktivitātes pastiprināšana ar serīna proteāzes inhibitoriem", *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, 38, 1145.–1152. lpp., https://pubs.acs.org/doi/abs/10.1021/jf00094a051.

([15]) Pārskatam skatīt Rubio-Infante, N., Moreno-Fierros, L., "An overview of the safety and biological effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in mammals", *Journal of Applied Toxicology*, 2016. gada maijs, 36(5), 630.–648. lpp., https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/jat.3252.

Q. tā kā herbicīdu atlieku un to metabolītu potenciālās mijiedarbības ar Bt toksīniem novērtēšana neietilpst *EFSA* ĢMO ekspertu grupas pienākumos un līdz ar to šāda novērtēšana netiek veikta riska novērtējuma ietvaros; tas ir problemātiski, jo ir zināms, ka atliekas, kuras veidojas pēc apsmidzināšanas ar glufozinātu, negatīvi ietekmē mikrobiomu, un tādēļ tas kombinācijā ar Bt toksīniem var, piemēram, veicināt spēcīgāku imūnreakciju ([16]);

Bt kultūras: ietekme uz nemērķa organismiem un lielāka rezistence

R. tā kā atšķirībā no insekticīdu lietošanas, ja iedarbība notiek izsmidzināšanas laikā un ierobežotu laiku pēc tās, Bt ĢM kultūraugu izmantošana rada Bt toksīnu pastāvīgu ietekmi uz mērķa un nemērķa organismiem;

S. tā kā pieņēmumu, ka Bt toksīniem piemīt viens specifisks iedarbības veids, vairs nevar uzskatīt par pareizu un nevar izslēgt ietekmi uz nemērķa organismiem ([17]), tā kā ir ziņots, ka daudzējādā ziņā tiek ietekmēts arvien lielāks skaits nemērķa organismu; tā kā jaunākajā pārskatā ir minētas 39 zinātniski recenzētas publikācijas, kurās ziņots par Bt toksīnu būtiski negatīvu ietekmi uz daudzām "nepiederīgām" sugām ([18]); tā kā Bt toksīnu iedarbība ar Bt kultūraugu importu saistītos izšļakstīšanās, atkritumu un kūtsmēslu rašanās procesos varētu skart vairākus nemērķa organismus; tā kā riska novērtējumā nav izvērtēta ietekme uz nemērķa organismiem;

T. tā kā riska novērtējumā nav ņemta vērā mērķa kaitēkļu rezistences pret Bt toksīniem attīstība, kas, iespējams, liks lietot mazāk videi nekaitīgus pesticīdus vai palielināt to devas un pieteikumu skaitu ĢM kultūru izmantošanai audzēšanas valstī; tā kā ASV Vides aizsardzības aģentūra plāno nākamo trīs līdz piecu gadu laikā pakāpeniski atteikties no daudziem pašreizējiem Bt kukurūzas hibrīdiem, kā arī no dažām Bt kokvilnas šķirnēm, jo palielinās kukaiņu rezistence pret šādām kultūrām ([19]);

U. tā kā, lai arī tiek apgalvots, ka Bt kultūru izmantošana samazina insekticīdu lietošanu, nesen Amerikas Savienotajās Valstīs publicētā pētījumā ([20]) tiek konstatēts, ka, "iespējams, vairākās analīzēs par Bt kultūru ietekmi uz pesticīdu lietošanas praksi netiek ņemta vērā sēklu apstrāde un tādēļ tiek pārspīlēts insekticīdu lietošanas samazinājums (jo īpaši "apstrādātā platība") saistībā ar Bt kultūrām";

V. tā kā Savienība ir Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Biodaudzveidības konvencijas (turpmāk — ANO BDK) līgumslēdzēja puse, un tas skaidri liecina, ka gan eksportētājām, gan importētājām valstīm ir starptautiski pienākumi attiecībā uz bioloģisko daudzveidību;

Savienības starptautisko saistību ievērošana

W. tā kā Regulā (EK) Nr. 1829/2003 ir noteikts, ka ĢM pārtika vai dzīvnieku barība nedrīkst nelabvēlīgi ietekmēt cilvēku veselību, dzīvnieku veselību un vidi un ka Komisijai lēmums ir jāsagatavo, ņemot vērā visus attiecīgos Savienības tiesību aktu noteikumus un citus leģitīmus faktorus, kas ir būtiski konkrētā jautājuma izskatīšanai; tā kā šādiem leģitīmiem faktoriem būtu jāietver arī Savienības pienākumi saskaņā ar ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem (IAM), Parīzes klimata nolīgumu un ANO BDK;

([16]) Parenti, M.D., Santoro, A., Del Rio, A., Franceschi, C., "Literature review in support of adjuvanticity/immunogenicity assessment of proteins", *EFSA Supporting Publications*, 2019. gada janvāris, 16(1): 1551, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.2903/sp.efsa.2019.EN-1551.

([17]) Sk., piemēram, Hilbeck, A., Otto, M., "Specificity and combinatorial effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in the context of GMO environmental risk assessment", *Frontiers in Environmental Science*, 2015. gads, 3:71, https://doi.org/10.3389/fenvs.2015.00071.

([18]) Hilbeck, A., Defarge, N., Lebrecht, T., Bøhn, T., "Insecticidal Bt crops. EFSA's risk assessment approach for GM Bt plants fails by design", *RAGES*, 2020. gads, 4. lpp., https://www.testbiotech.org/sites/default/files/RAGES_reportInsecticidal%20Bt%20plants.pdf.

([19]) https://www.dtnpf.com/agriculture/web/ag/crops/article/2020/09/29/epa-proposes-phasing-dozens-bt-corn.

([20]) Douglas, M.R., Tooker, J.F., "Large-Scale Deployment of Seed Treatments Has Driven Rapid Increase in Use of Neonicotinoid Insecticides and Preemptive Pest Management in U.S. Field Crops", *Environmental Science and Technology*, 2015. gads, 49, 8, 5088.-5097. lpp., https://pubs.acs.org/doi/10.1021/es506141g.

X. tā kā ANO īpašā referenta jautājumos par tiesībām uz pārtiku 2017. gada ziņojumā konstatēts, ka jo īpaši jaunattīstības valstīs bīstamiem pesticīdiem ir katastrofāla ietekme uz veselību ([21]); tā kā ANO IAM 3. mērķa 9. apakšmērķis paredz līdz 2030. gadam ievērojami samazināt to nāves un saslimšanas gadījumu skaitu, kurus izraisa bīstamas ķīmiskas vielas un gaisa, ūdens un augsmes piesārņojums ([22]); tā kā līdz ar atļauju importēt ĢM kukurūzu palielinātos pieprasījums pēc šī ar herbicīdu apstrādātā kultūrauga, kas ir reproduktīvajai sistēmai toksiska viela un ko Savienībā vairs nav atļauts izmantot, un tādējādi iedarbībai vairāk būtu pakļauti darba ņēmēji trešās valstīs; tā kā, ņemot vērā herbicīdu lietošanu lielākos daudzumos, īpašas bažas rada risks par darbinieka lielāku pakļautību iedarbībai saistībā ar kultūraugiem, kas noturīgi pret herbicīdiem;

Nedemokrātiska lēmumu pieņemšana

Y. tā kā Pārtikas aprites un dzīvnieku veselības pastāvīgā komiteja, kas minēta Regulas (EK) Nr. 1829/2003 35. pantā, 2021. gada 17. maija balsojumā nolēma atzinumu nesniegt, kas nozīmē, ka atļaujai nav dalībvalstu kvalificēta balsu vairākuma atbalsta;

Z. tā kā Komisija atzīst, ka problemātiska ir pašreizējā prakse, proti, ka lēmumus par ĢMO atļaušanu joprojām pieņem Komisija, lai gan dalībvalstis ar kvalificētu balsu vairākumu nav sniegušas pozitīvu atzinumu, kas pats par sevi ir liels izņēmums kopējā produktu atļaušanas kārtībā, taču kļuvis par normu, kad tiek pieņemti lēmumi par atļauju piešķiršanu ĢM pārtikai un dzīvnieku barībai;

AA. tā kā Eiropas Parlaments astotajā sasaukumā kopumā pieņēma 36 rezolūcijas, ar kurām iebilda pret tādu ĢMO laišanu tirgū, kas paredzēti izmantošanai pārtikā un dzīvnieku barībā (33 rezolūcijas), kā arī iebilda pret ĢMO audzēšanu Savienībā (trīs rezolūcijas); tā kā devītajā sasaukumā Eiropas Parlaments jau ir pieņēmis 18 iebildumus pret atļauju laist tirgū ĢMO; tā kā neviena no minētajiem ĢMO atļaušanai nav sniegts pozitīvs atzinums ar dalībvalstu kvalificētu balsu vairākumu; tā kā iemesli, kuru dēļ dalībvalstis neatbalsta atļaujas piešķiršanu, cita starpā attiecas arī uz piesardzības principa neievērošanu atļaujas piešķiršanas procesā un zinātniski nenoskaidrotiem jautājumiem saistībā ar riska novērtējumu;

AB. tā kā, neraugoties uz pašas atzītajām nepilnībām demokrātijas ziņā, atbalsta trūkumu no dalībvalstu puses un Parlamenta iebildumiem, Komisija turpina piešķirt atļaujas ĢMO;

AC. tā kā nav vajadzīgas izmaiņas tiesību aktos, lai Komisija varētu neatļaut ĢMO, ja pārsūdzības komitejā ar dalībvalstu kvalificētu balsu vairākumu nav sniegts pozitīvs atzinums ([23]);

1. uzskata, ka Komisijas īstenošanas lēmuma projekts pārsniedz Regulā (EK) Nr. 1829/2003 paredzētās īstenošanas pilnvaras;

2. uzskata, ka projekts Komisijas īstenošanas lēmumam neatbilst Savienības tiesību aktiem, jo nav savienojams ar Regulas (EK) Nr. 1829/2003 mērķi, kas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 178/2002 ([24]) paredzētajiem vispārējiem principiem ir nodrošināt pamatu, lai garantētu cilvēku dzīvības un veselības, dzīvnieku veselības un labturības, vides un patērētāju interešu augsta līmeņa aizsardzību saistībā ar ĢM pārtiku un dzīvnieku barību, vienlaikus nodrošinot efektīvu iekšējā tirgus darbību;

3. prasa Komisijai atsaukt īstenošanas lēmuma projektu;

([21]) https://www.ohchr.org/EN/Issues/Food/Pages/Pesticides.aspx.

([22]) https://sdgs.un.org/2030agenda.

([23]) Komisija "drīkst izdot", nevis "izdod" atļauju, ja nav kvalificēta balsu vairākuma, ko veido: dalībvalstis, kas saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 182/2011 (6. panta 3. punkts) atbalsta pārsūdzības komiteju.

([24]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 178/2002 (2002. gada 28. janvāris), ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu (OV L 31, 1.2.2002., 1. lpp.).

4. atzinīgi vērtē to, ka Komisija 2020. gada 11. septembra vēstulē komitejas locekļiem beidzot atzina, ka ĢMO atļauju piešķiršanas lēmumos ir jāņem vērā ilgtspēja ([25]); tomēr pauž dziļu vilšanos, jo pa šo laiku Komisija ir turpinājusi piešķirt atļaujas importēt Savienībā ĢMO, lai gan Parlaments pret to joprojām iebilst un vairākums dalībvalstu balso pret šādu atļauju piešķiršanu;

5. aicina Komisiju steidzami rīkoties saistībā ar ilgtspējas kritēriju noteikšanu, pilnībā iesaistot tajā Parlamentu; aicina Komisiju sniegt informāciju par to, kā un kādā termiņā tiks īstenots šis process;

6. atkārtoti aicina Komisiju neapstiprināt herbicīdizturīgus ĢM kultūraugus, kamēr visaptveroši nav izanalizēti ar atliekām saistītie veselības apdraudējumi, izskatot katru gadījumu atsevišķi, un līdz ar to pilnībā jāizvērtē atliekas, ko rada ĢM kultūraugu apsmidzināšana ar papildu herbicīdiem, kā arī ir jāizvērtē herbicīdu noārdīšanās produkti un jebkāda kombinētā ietekme, tostarp ar pašu ĢM augu izmantošanu radītā;

7. atkārtoti aicina Komisiju neatļaut tādu izmantošanai pārtikā vai dzīvnieku barībā paredzētu ĢM augu importu, kas ir izturīgi pret herbicīdaktīvām vielām, kuras nav atļauts izmantot Savienībā;

8. aicina *EFSA* izmeklēt būtiskās atšķirības starp vietējiem Bt toksīniem un tiem, kas ekspresēti ar sintētiskiem transgēniem ĢM kultūraugos, kā arī paplašināt riska novērtējumu, lai pilnībā ņemtu vērā visu Bt toksīnu, ĢM augu un to sastāvdaļu mijiedarbību, atliekas, kas radušās no apsmidzināšanas ar papildu herbicīdiem, vidi, kā arī ietekmi uz sabiedrības veselību un pārtikas nekaitīgumu;

9. aicina *EFSA* vairs neatzīt toksicitātes pētījumus, kas veikti ar izolētiem proteīniem, kuru struktūra un bioloģiskā iedarbība var atšķirties no tiem proteīniem, kurus ražo pats augs, un pieprasīt, lai visi testi tiktu veikti ar audiem, kas iegūti no ĢM augiem;

10. aicina *EFSA* pieprasīt datus par pārtikas un barības, kas iegūta no ģenētiski modificētiem augiem, patēriņa radīto ietekmi uz zarnu mikrobiomu;

11. vēlreiz mudina Komisiju ņemt vērā Savienības saistības saskaņā ar starptautiskiem nolīgumiem, piemēram, Parīzes klimata nolīgumu, ANO Biodaudzveidības konvenciju un ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem; atkārtoti aicina īstenošanas aktu projektiem pievienot paskaidrojuma rakstu, kurā paskaidrots, kā tiek ievērots princips "nekaitēt" ([26]);

12. vērš uzmanību uz to, ka grozījumos, ko attiecībā uz priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 182/2011 ([27]), Eiropas Parlaments 2020. gada 17. decembrī pieņēma kā pamatu sarunām ar Padomi, ir norādīts — bez dalībvalstu kvalificēta balsu vairākuma atbalsta Komisija nedrīkst piešķirt atļauju izmantot ĢMO; uzstāj, ka Komisijai ar šo nostāju ir jārēķinās, un aicina Padomi turpināt darbu un steidzami pieņemt vispārēju pieeju, strādājot pie šī dosjē;

13. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai, kā arī dalībvalstu valdībām un parlamentiem.

([25]) https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf.
([26]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0005, 102. punkts.
([27]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0364.